

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z odwołania T. S.A. z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem ubezpieczonych J. B., G. B., W. B., M. D., J. G., K. G., Z. G., M. O., M.
P., M. R. oraz zainteresowanej L. sp. z o.o. z siedzibą w W.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 21 września 2022 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 31 maja 2021 r., sygn. akt III AUa 642/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującej się spółki kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie, decyzją z 7 grudnia 2015 r., stwierdził, że J. B. podlega w dalszym ciągu od 1 lipca 2014 r. obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. w W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Decyzją z 7 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie stwierdził, że W. B. podlega w dalszym ciągu od 1 lipca 2014 r.

obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Decyzją z 8 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie stwierdził, że J. G. podlega w dalszym ciągu od 1 lipca 2014 r. obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Decyzją z 8 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie stwierdził, że K. G. podlega w dalszym ciągu od 1 lipca 2014 r. obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Decyzją z 8 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie stwierdził, że Z. G. podlega w dalszym ciągu od 1 lipca 2014 r. obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Decyzją z 8 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie stwierdził, że M. O. podlega w dalszym ciągu od 1 lipca 2014 r. obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Decyzją z 9 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie stwierdził, że M. P. podlega w dalszym ciągu od 1 lipca 2014 r. obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Decyzją z 7 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie stwierdził, że G. B. podlega w dalszym ciągu od 1 lipca 2014 r. obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Decyzją z 9 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie stwierdził, że M. R. podlega w dalszym ciągu od 1 lipca 2014 r. obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Decyzją z 18 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie stwierdził, że M. D. podlega w dalszym ciągu od 1 lipca 2014 r.

obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy (umów) o dzieło.

Odwołania od tych decyzji wniósł płatnik składek T. S.A. z siedzibą w W..

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań.

Sąd Okręgowy w Warszawie, wyrokiem z 27 lutego 2019 r., oddalił odwołania T. S.A. od zaskarżonych decyzji oraz zasądził od odwołującej się na rzecz organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrokiem z 31 maja 2021 r., na skutek apelacji T. S.A. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 27 lutego 2019 r. oraz poprzedzającą go decyzję, stwierdzając, że:

(-) J. B. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca 2015 r.;

(-) W. B. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 14 września 2014 r.;

(-) J. G. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 31 sierpnia 2014 r.;

(-) K. G. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 22 lipca 2014 r.;

(-) Z. G. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 30 kwietnia 2015 r.;

(-) M. O. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 30 kwietnia 2015 r.;

(-) M. P. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T.S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 31 marca 2015 r.

W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny oddalił apelację płatnika.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego organ rentowy wywiódł skargę kasacyjną, zaskarżając wyrok ten w zakresie, w jakim Sąd odwoławczy zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji i zaskarżone decyzje przez ograniczenie okresów podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w T. S.A.: wobec J. B. do 31 lipca 2015 r., wobec W. B. do 14 września 2014 r., wobec J. G. do 31 sierpnia 2014 r., wobec K. G. do 22 lipca 2014r., wobec Z. G. do 30 kwietnia 2015 r., wobec M. O. do 30 kwietnia 2015 r., wobec M. P. do 31 marca 2015 r.

W podstawach skargi kasacyjnej organ rentowy zarzucił: 1) naruszenie przepisów postępowania – art. 382 k.p.c. w związku z art. 473 § 1 k.p.c.; art. 245 k.p.c.; art. 233 § 1 k.p.c.; art. 100 k.p.c. oraz 2) naruszenie prawa materialnego – art. 30 § 1 pkt 3 k.p. w związku z art. 61 § 1 k.c. i art. 300 k.p.; art. 30 § 1 pkt 3 i § 3 k.p. w związku z art. 60 k.c., a także art. 97 § 1 k.p. w związku z art. 60 k.c. i art. 300 k.p. oraz art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 266 ze zm.).

Organ rentowy wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie w tym zakresie co do istoty sprawy przez oddalenie odwołania spółki, a także o zasądzenie od odwołującej się na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący organ rentowy powołał się na oczywistą zasadność skargi, gdyż rozwiązanie umowy o pracę przez podmiot trzeci (L. spółkę z o.o. – podmiot, który w sposób pozorny „przejął” część zakładu pracy), niezwiązany żadnym węzłem prawnym z T. S.A. i ubezpieczonymi, nie może być uznane za wystarczającą przesłankę do przyjęcia, że stosunek pracy zawarty z T. S.A. ustał, z uwagi na to, że samo świadectwo pracy wskazujące datę rozwiązania stosunku pracy nie jest jednostronną czynnością pracodawcy wskazującą na zamiar rozwiązania umowy, tylko oświadczeniem wiedzy pracodawcy, który – sporządzając świadectwo pracy –

pozostaje w słusznym bądź mylnym przeświadczeniu, że dany stosunek pracy uległ rozwiązaniu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołująca się T. S.A. wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie od skarżącego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

1. Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że jako sąd kasacyjny nie jest sądem trzeciej instancji, a skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Wyjątkowość skargi kasacyjnej wynika z przeważającego w jej charakterze elementu interesu publicznego. Skarga służy kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych, stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Strona wnosząca skargę kasacyjną, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. określającym wymagania formalne (konstrukcyjne) tego środka prawnego, powinna sformułować w niej wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz ze stosownym uzasadnieniem. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie zawierać argumenty prawne świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Formułując wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, oparty na przesłance przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, o tyle dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły faktyczne czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu mających zastosowanie przepisów prawa i doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

2. Tak rozumiana przesłanka „oczywistej zasadności skargi kasacyjnej” nie została skutecznie wykazana przez skarżącego. W kontekście argumentów skarżącego co do oczywistej zasadności skargi należy zauważyć, że według ustaleń Sądu Apelacyjnego w dniu 26 maja 2014 r. T. S.A. zawarła z L. spółką z o.o.

umowę o świadczenie usług dziennikarskich, grafiki komputerowej, montażu materiałów telewizyjnych i charakteryzacji wraz z przejściem pracowników i współpracowników T. S.A. W rezultacie od 1 lipca 2014 r. L. spółka z o.o. miała stać się nowym pracodawcą dla pracowników realizujących wydzielone funkcje wykonawcze w zakresie zadań: dziennikarskich, montażu, charakteryzacji i grafiki komputerowej, którzy do tej pory realizowali zadania na rzecz 22 jednostek organizacyjnych T. S.A. Przejściu do nowego pracodawcy podlegało 411 pracowników. Sąd Apelacyjny uznał, że zebrany w sprawie materiał dowodowy i dokonane na jego podstawie ustalenia uzasadniały twierdzenie, że mimo formalnie zawartej umowy między T. S.A. a L. spółką z o.o., w istocie nie doszło do przejścia części zakładu pracy. Sąd podkreślił, że przejmujący (L.) nie przejął zasadniczej części personelu odpowiadającego za realizację zadań dziennikarskich, montażu, grafiki komputerowej i charakteryzacji. Przejęta część personelu nie tworzyła samodzielnej jednostki organizacyjnej, która pozwoliłaby L. na ich wykorzystanie w celu prowadzenia identycznej lub analogicznej działalności (tj. produkcji treści na potrzeby emisji programów telewizyjnych). Uzasadniało to stwierdzenie, że nie doszło do przejścia przez L. części zakładu pracy T. S.A. Przejęcie przez L. samych zadań i wykonujących je pracowników, bez przejścia kadry kierowniczej dokonującej weryfikacji prawidłowości wykonywania zadań, zostało ocenione jako nieskuteczne przejście zakładu pracy na nowego pracodawcę w rozumieniu art. 23¹ k.p. Kierując się takimi przesłankami, Sąd odwoławczy uznał, że dokonanie czynności prawnych w sposób sprzeczny ze standardami ochrony pracownika w kontekście art. 23¹ k.p. zostało prawidłowo uznane za działanie sprzeczne z prawem, o którym mowa w art. 58 § 1 k.c., a tym samym nieważne. Jednakże Sąd odwoławczy dostrzegł podstawy do wydania orzeczenia reformatoryjnego w odniesieniu do zaskarżonych decyzji.

Sąd Apelacyjny ustalił, że ubezpieczony J. B. pozostawał formalnie zatrudniony przez L. , a więc w rzeczywistości przez T. S.A. od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca 2015 r. Stąd też w zaskarżonej decyzji z 7 grudnia 2015 r., wydanej w stosunku do tego ubezpieczonego, organ powinien był ustalić, że J. B. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca

2015 r. - nie „do nadal” lub „w dalszym ciągu”, gdyż w dacie wydania zaskarżonej decyzji J. B. nie pozostawał w zatrudnieniu lub innej relacji prawnej uznawanej przez organ rentowy za tytuł do podlegania ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek T. S.A.

W analogicznej sytuacji byli pozostali zainteresowani: W. B., J. G., K. G., Z. G., M. O. oraz M. P.. W ich przypadku również ustalono, że w dacie wydania zaskarżonych decyzji zainteresowani nie pozostawali już w zatrudnieniu lub innej relacji uznanej za tytuł ubezpieczenia u płatnika składek T. S.A.

Sugerując oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, skarżący nie powołał przepisów prawnych, w których (kwalifikowanym) naruszeniu upatruje tej przesłanki przysądu.

Zdaniem Sądu Najwyższego, zawarta we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumentacja, mająca uzasadniać oczywistą zasadność skargi, stanowi w istocie próbę podważenia przeprowadzonej przez Sąd drugiej instancji oceny materiału dowodowego oraz dokonanych na tej podstawie ustaleń faktycznych, z których wynikało, że wymienieni w zaskarżonym wyroku zainteresowani byli zatrudnieni u odwołującej się T. S.A. i podlegali obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu tego zatrudnienia w okresach opisanych w wyroku. Dokonana przez Sąd odwoławczy ocena okoliczności faktycznych i związana z tym wykładnia przepisów prawa materialnego (wyrażona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku) mieszczą się w granicach uznania sędziowskiego. Podnoszone przez skarżącą w tym zakresie argumenty stanowią zatem polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi, a to jest wykluczone na etapie postępowania kasacyjnego.

Zgodnie zaś z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny nie zajmuje się oceną materiału dowodowego, nie ma również kompetencji do kontrolowania prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez sąd drugiej instancji według kryteriów opisanych w art. 233 § 1 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 lipca 2013 r., II UK 403/12, LEX nr 1350309).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c.

[as]